

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

דלכבי נפל מיניה לא מיאש. ואע"ג דהשתא מיאש אקראי בעלמא הוא ומתחילה לא היה עומד ליאש: **ת"ש** המוצא מעות בו'. תימה כיון דכבר הקשה ממנני דמעות מפחרות אמאי פריך טו מהך דרייתא ורבי יצחק נמי אמאי לא אמר למלמיה אמנני וי"ל דברייתא אלימא ליה לאקשווי דמשמע דבכל ענין הרי אלו שלו אע"ג דאיכא סימן מדמוקי טעמא (א) שהרבים מזויין שם ומשמע נמי אע"ג דכשזה הגביה עדיין היה בעל אבידה צבית המדרש ולא ידע שנפל מיניה:

ופטורות ממעשר. במס' פאה (פ"א מ"ח) מוכח דוקא דהפקיר קודם גמר מלאכה פטור מן המעשר אבל אם הפקיר לאחר גמר מלאכה שנתחייב כבר במעשר אין צדק כלום וה"ל מייירי קודם גמר מלאכה שלא נתייבשו עדיין כדמוכח בצ"ה פרק המציא (דף לז:) דתלמידי העומדין לשוטחין צדקה ולעשות מהן קציעות לא נגמר מלאכתן למעשר עד שיתייבשו ואפילו וזה צדקה המוצא קודם שיתייבשו פטורות מן המעשר כדאמרין בצ"ק (דף קמ) המפקיר כרמו והשבים צבקר וצלרו פטור מן המעשר ונגי הקדש אינו כן שאם קודם גמר מלאכה חייב במעשר כדמוכח קמ"ה בפרק האומר (ס"ג:):

תאנה נמי מידע ידיע דנתרא. פירוש שנלמא לצדיי תאנה מותרת כיון דרגילות היא דנתרא מעיקרת ממילא לפי שסבור שהמוצא יקחנה כי הוא לא ידע שנפלה מן האילן אלא סבור הוא מעוצרי דרכים נפלה וצויתים וצחורין אסור דלא עבדי דנתרי אע"ג דלא היה יודע דנפלו היה מתיאש לפי שצוצרי דרכים יקחו כי יתלו דנפל מעוצרי דרכים השתא דלא ידע סבור שלא נפלו אסורה דהוא ליה יאוש שלא מדעת אבל לרצא דהוי יאוש אמאי אסור ואת"ל אם דין הוא לתלות צוצורי דרכים ולא צאילן שאללו אמאי אסור צויתים וצחורין וי"ל דבדין ודאי אין לתלות צוצורי דרכים אלא צאילן אלא שהבעלים מתיאשים לפי שסבורין שצוצורי דרכים דלא מעלי ירו המיראם בצפירות שמואלים וימלוס צוצורי דרכים ואת"ל אם כן מאי פריך לרצא נימא דזיתים וחורין אסיירי משום דאף לאחר שידעו הבעלים שנפלו לא נתיאשו לפי שידועין שהמוצא לא יקחם שיתלה שנפלו מן האילן כאשר הוא האמת דלא איתן מתיאשים בתלמיה אמאי מותרים מיהו אית ספרים דגרסינן שאני זית הואיל וזיתו מוכיח עליו דבזה מתורן מה שהקשינו כלומר לפי שהם תחת הזית יחשבו הבעלים שהמוצא לא יקחם לתלות צוצורי דרכים אבל תלמיה לא יקחם שיתלה נמאסת פירוש שמתלכלת ונמאסת צעיוני ומפקירה אצל צבוק ספרים גרסינן הואיל וחזונו מוכיח עליו ואע"ג דמנתרא מידע ידיע דוכתא לזיתים שמועדין צאילן ולפיכך אף כשידעו הבעלים שנפלו לא יתיאשו ואין דומין לאותן צאילן:

יאוש שלא מדעת. דבר שקמנו יאוש לכשידע שנפל ממנו וכשמלאו עדיין לא ידעו הבעלים שנפל מהן: לא הוי יאוש. לקמיה מפרש פלוגמיהו: **דמיאש לצפוק**. לאחר שמלאו זה. וכללא דיאוש כגון דאמר ווי ליה לחסרון כס דגלי דעמיה שוואש מהן: **דציפורא אסא לידיה**. לדבר שאינו עשוי להתיאש

הוא: **וזוטו של ים**. מקומות ששפת הים שדרך הים לחזור לחזוריו כי פרסאות או חמשה עשר פרסאות פעמיים ציוס ושוטף מה שמוצא שם והולך. וזוטו לשון גודל ושירוע כלשון יווני כמו שכתבו הקנים לתלמי המלך ואל צליליה ואל זאטוטוי (מגילה דף ע"ג:) ושלוליו של נהר. כשהוא גדל ויוצא חוץ לגדותיו ושלול שלל זאטוטף הנמלא: **רחמנא שרייה**. ואפי' צאת ליד המוצא לפני יאוש: **לקמנן**. בשמעמין מנין לא צדידה ששטפה נהר כו': **ההשתא הוי יאוש**. שהרי נפל וכשידע שזב אין דעתו עליו: **דצידיה מדעת היא**. שלא נפלו ממנו ומדעת הניחם הפקיר: **עשוי למשמש**. וקודם שמלאו זה יודע לצעילם שנפלו ונאשו: **דיקרי**. כדז משא: **פני דאולי אסיגרא**. זקנים עניים הולכים על משענתם צנחת ורואין כל צבולת ושזולת. ולשון נמושות כמו (א) ימושו (ישעיה נ"ג) שממשמשין והולכים: **לקוטי כסר לקוטי**. לשון נמושות כמו לא ימיש (שמות י"ג) שנוטלין ומשיין הכל מלפניהם: **ואמאי**. אי יאוש שלא מדעת לאו יאוש הוא: **נפי**. לנגבי עניים דהכא הוי יאוש מדעת שראו שהלכו זה הנמושות ונתיאשו אלא עניים דעיר אחרת עדיין לא ידעו והיאך מותרין זו אלא משום כיון דלמי ידעו מתיאשי הוי יאוש משעה שהלכו זו וצחורין צאו ליד זה: **קציעות**. תלמיס שקולין אותם בצאזמל ומוהל שלהן זו ושוטחין צדקה ליבש: **ואפי' נדז שדה קציעות**. שדה ששועמים זה קציעות ידיע דמהנהו אמו: **מופרוס משום גול**. אע"ג דכי נפל לא ידע כיון דלמי ידע מתיאש מהשתא הוי יאוש כרצא: **ופטורות מן המעשר**. כיון הפקיר דהפקיר פטור מן המעשר: **צויתים וצחורין אסור**. כצ"י: **שנלמא וישא לאצוי**. מצי למרוצי דמעיקרא ידע ותיאש כדמפרש ואזיל: **דקסני צויתים וצחורין אסור**. וסלקא דעתך משום דלא עבדי דנתרי וליכא למימר ידע דתיאש ואע"ג דלמי ידע מתיאש לא הוי יאוש מהשתא: **חוטוס מוכיח עליו**. מרליתי ניכר של מני הוא הלכך מריה למי ידע דנפילו לא מתיאש דמימר אמר כולי עלמא ידעי דדידי נייהו ולא הפקר הן ולא שקלי להו: **עס נפילתה נמאסת**. הלכך כיון ידיע דנתרא מעיקרא מתיאש משום מאסימא דמי נפלה לא חשיבא עליה ומפקר לה: **לא ידיע לא גרסינן ופירוש היה משובש בספרים**: ירדן

גולין והגר'א [א] גבי אגב דיקרי. ג"כ גרסתא דה"ש דחשיבי כיון דלמי דמייל נייהו וכן מתורות ומתכות וכן כלשונות אצל גמי ואצתי כבז משום דיקרי ולא פריך גמי מכתובת משום דהתם דרך היתם וטעמא אצתינא ליה ועי' מס' (פ"א) ד"ה אלו כי (ועמ"ש ריעו בח"מ ס' רס"ב ס"ק יז):

גולין שנפול מזה ונתן לזה וכן

מה

יש מי שאומרים פי' כרכתא דקלים הרבה שמוקפות גדר ומקשי רבא לאבוי מצא מעות פפורות. ופריך אבוי מתני' כו' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה וכן המוצא מעות בבתי כנסיות ובתי מדרשות הרי אלו שלו. ואקשי' והא דלמא לא ידע דנפלו מיניה. ופריך הכי נמי כו' יצחק. וכן כל דבר חשוב ממשמש בכל שעה כמו מעות. פי' נמושות סבי דאולי אתיגרא. זקנים תשושי כח שמהליכן במשנת בידם שאין בהן כח לילך הרבה והשדה שיכנסו בה ללקט לא יניחו אחריון כלום. האי דאמר מצא קציעות ואפי' בצד שדה קציעות מותרות משום גול כיון שאלו הקציעות דבר חשוב

(א) ב"ק ק"ח, (ב) מעות י: פאה פ"ח מ"א, (ג) גי רש"ל לצינורא וי"ה צמרון ערך נמש, (ד) ס"א קציעות מעשות פ"ג [מ"ז], (ה) ס"א דיימא, (ו) [ותם] דמוכות פ"ח, (ז) [לקמן] כ"ג, (ח) [שמות דר], (ט) [דף כ"ג:] (י) גי רש"ל ולא יישון מהלים קטו, (יא) [הלה] פ"א מ"ג, (יב) [חפשו בני] האומר דקדושין וצפרק האומר דנישין ולא מלאו אף צ"י ר' ישמעאל דמנחות סו: משמע ון אולי צ"ל צ"י העומר בעי"ן והייט פ"י ר' ישמעאל הג"ל דכל הפרק מייירי דעיי עומר כמו שגילוס הפוסקים לנתת המ"ה והלא שנה שלימה הא פ"ד ממנ' פאה מ"ח ר"ל לאשמועי' ריבוא טפי שאפי' היה תמלת גידולו צד הקדש אפי' חייב אם פלאו קודם מירוח והא לא שעינין ממנתי' דמני מייירי שגדל צד הידות ואח"כ הקדש אצל מפרק ר"י ה"ל משמע דאפי' גדל צד הקדש נמי חייב אם פלאו קודם מירוח וחילוק זה בין גדול צד הידות או צד הקדש ענין זה מלתי נגי מירוח הכרי דוק. העמק מחלפי גרסאות].

הגהות הב"ח

(א) גבי דמיאש לבסוף (ב) שם מכתובת (ג) רבי דרי עסקין: (ד) רוב' ד"ה ט"ז ו'ו' שהרבים מזויין ש"ס. ג"כ ע"ל דף ק"ד ע"א:

גליון הש"ס

גבי' מעיקרא איאשי. קשה לי הא גם לעניים קטנים יש להם חלק ומקרי יאוש שלא מדעת דלכאן דף כב ע"ב עיני' בתוס' צ"כ דף קמ"ג ע"ב ד"ה ואם ועד"כ:

הגהות הגר"א

[א] גבי אגב דיקרי. ג"כ גרסתא דה"ש דחשיבי כיון דלמי דמייל נייהו וכן מתורות ומתכות וכן כלשונות אצל גמי ואצתי כבז משום דיקרי ולא פריך גמי מכתובת משום דהתם דרך היתם וטעמא אצתינא ליה ועי' מס' (פ"א) ד"ה אלו כי (ועמ"ש ריעו בח"מ ס' רס"ב ס"ק יז):

מוסף רש"י

כל אדם. אפילו העשירים (תענית א'). משילכו הגמורות. צבקה. דמאן ואיך מתיאשו שאר העניים. לפי שידועין אס שאר לקט שכהה ופאה נמושות נטלים (שם). אתיגרי. הולכין צנחת ומעייני טפי מחוקי פקלי' (ש"ב ג) מתרגמא לצינורא (שם). לקוטי בתר לקוטי. עני מולין צו אמרי שמכאן ואילך פוסקין שאר עניים מלקוטו. (שם).